

независимо че по принцип, както е добре известно, най-трудно се осъществяват промени в съзнанието.

Друг значим и актуален проблем, който по необходимост трябва да заеме полагащото му се място в изследователската програма на предстоящото преброяване, е извънбрачната раждаемост. Данните от демографската статистика показват, че от началото на века до наши дни относителният дял на извънбрачните живородени спрямо всички живородени деца непрекъснато и бързо нараства - от 0.4% през 1901-1905 г. на 2.9% през 1941-1945 г., на 8.5% през 1961-1965 г. и на 10.65% през 1976-1980 година. През 80-те години техният дял се стабилизира на това равнище и за всяка една година е по 10-11%. От 1990 г. насам обаче наблюдаваме отново бързо нарастване - относителният дял на извънбрачните живородени от 12.4% през 1990 достига до около 25% през 1994 и 1995 г. и е вече 31.5% през 1999 година. С други думи, докато през осемдесетте години у нас всяко десето дете е било извънбрачно, то днес вече извънбрачно е почти всяко трето дете.

Но преди да потърсим и други влияния, трябва все пак да уточним, че коефициентът е част от цяло и когато цялото намалява, а частта нараства, то нейният относителен дял ще нараства още по-силно. Това е едното обяснение - през последните години у нас силно намалява броят на живородените деца, докато броят на извънбрачните деца продължава да расте. Независимо от това фактите си остават достатъчно силни, защото измененията в абсолютния брой на живородените извънбрачни деца са категорични. Така през 1990 г. са родени 13000 извънбрачни деца, през 1995 г. те са 18500, а през 1999 г. - 25000.

Равнището на извънбрачната раждаемост - броят на извънбрачните раждания на 1000 жени във фертилна възраст, които не са в брак, също силно нараства. Необходимо е да поясня, че този показател се изчислява само към годините на преброяванията на населението. През 1946 г. на хиляда жени във фертилна възраст, които не са в брак, са се падали 7.3 извънбрачни деца, през 1956 г. те са три пъти повече - 23.2, а към годината на последното преброяване (1992) - вече 27.

Въпросът за любовта, брака и свободния съюз сам по себе си е много важен, но тук той има и специално значение, тъй като оказва директно влияние върху извънбрачната раждаемост. Широко разпространеното на Запад явление - животът по двойки без оформен юридически брак и при наличието на деца, явно не отминава нашата страна. Тези т. нар. свободни съюзи са по същество семейни двойки, които живеят заедно и съответно раждат и отглеждат деца. Децата, родени от такива съюзи, фактически растат в нормална семейна атмосфера, с двама родители, но още при раждането им са регистрирани като извънбрачни, тъй като майката и бащата нямат регистриран граждански брак. С други думи, тези деца по същество не са извънбрачни, или те са фалшиво извънбрачни. Именно